

SZILÁGY SOMLYÓ

MEGJELENIK HETENKÉNT

Előfizetési díj:

Egy évre 8 Pengő, 1/2 évre 4 Pengő, 1/4 évre 2 Pengő, számonként 20 fillér.

Társadalmi és politikai hetilap

Főszerkesztő:

Dr. UDVARI JÓZSEF

Hirdetések díjai:

Hivatalos hirdetések félhasábig 6 Pengő, nyiltér soronként 40 fill. Álláskeresők hirdetése 80 fill

Kenyér és víz...

Gondviselő Kormányzónk a kenyérszegés ősi családapai feladatát végezvén — a „Magyar kenyér ünnepén” — ki-mondotta az ország minden népének szóló asztali áldást is: „Kicsinynek és nagyoknak, szegénynek és tehetősnek jusson mindig egyforma bőséggel az életet tápláló magyar kenyérből”.

Bizonyosak vagyunk afelől, hogy ameddig Horthy Miklós erős rendet tartó, mélységes szociális érzéstől áthatott kormányzása vezeti és irányítja a mi dolgainkat, meg is lesz itt mindenkinek a kenyere s ha a nehéz történelmi gondok felhőzte mai napjaink nem is teszik lehetővé, hogy mindenkor és minden magyar foszlósbélű szép fehér kenyeret egyék, biznunk és remélnünk kell, hogy lesz még itt lágyabb és fehérebb is a magyar sors és a magyar kenyér.

A mai viszonyok között, — mint ahogyan a szabadkai szép ünnepségen elszavalt híres Petőfi-vers mondotta, — a legnagyobb magyar költő magatartásához kell igazodnunk és azt kell mondanunk: „Jobb nekünk a fekete kenyér itthon, mint a fehér volna idegenben”. Ezt úgy kell értelmeznünk, hogy százszor jobb, százszor élvezhetőbb és éde-sebb nekünk a fekete kenyér, amelyet a magunk szabad gesztusa és élettempója szerint vetünk, aratunk és örülünk, mint az az esetleges fehér, amit más törvényű életszemléletek ígérgetnek nekünk. Inkább éljünk és élünk a magunk szárazabb és feketébb kenyere és jóízű vizén, mint ígért paradicsomok, csupán álommal laktató vendég asztalánál.

Igen, a magunk kenyere és vizén... Mert a kenyér mellett az életszervezet legfőbb és legfontosabb tápláléka a víz. Beszéljünk most itt e hasábokon a magyar vizről is, amelynek minden magyar élettelepülés számára való biztosítása éppen olyan elsőrendű, országos feladat, mint az áldott kenyérmagvak termeléséről való gondoskodás. Hogy milyen óriási gond és milyen roppant feladat az ország egészséges, tiszta, jó vizéről való gondoskodás, azt csak akkor érezhetjük át, ha figyelembe vesszük az Országos Közegészségügyi Intézet egyik nemrég nyilvánosságra hozott jelentését, amely szerint az ország 35.000 nyilvántartott kutja közül, mintegy 50—60 százaléknak a vize kifogásolható.

Tizenhat—tizennyolcezer új kút kellene tehát furni szerte az ország számos városában, falujában és tanyáján, de — mint ez ugyancsak a közegészségügyi intézet programját ismertető je-

lentésből kiderült — ezt a hatalmas munkát alig lehet 10—15 esztendőnél hamarabb befejezni. Óriási összegek kel-lenek ahhoz, hogy az ország minden részén teljesen kifogástalan, tökéletesen egészséges, jóízű ivóvíz álljon a lakosság rendelkezésére. A számítások szerint mintegy 170 millió Pengőbe kerülne a még vízvezetékekkel el nem látott 31 város vízvezetékének és a mintegy 16—18.000 új kútnak fnrrása. Az az öt éves terv, amit a Kormány az Országos Közegészségügyi Intézet gondjaira bízott, az eddigi előirányzatok szerint évenként mindössze 5.000 új kút furását tudja megvalósítani, pedig csak a legsürgősebb kúttelepítési szükségletek száma 1.300.

Ezerháromszáz olyan községe van az országnak, ahol a víz jóformán teljesen élvezhetetlen és ahol a lakosság ezt a rossz és egészségtelen vizet a drága magyar élet állandó veszélyeztetésére fogyasztja, bár ma már eléggé

eredményes felvilágosító munkát végeztek a különböző közegészségügyi szervek s az ilyen fertőzött rosz vizű kutak italát legtöbb helyén már csak felforraltva isszák. Szinte hihetetlen mértékű azonban az az energiafogyasztás is, ami e forralási eljárás során kárba vész az ország tüzelőanyagából nem is beszélve arról, hogy mennyi felesleges idő és munkapazarlással jár ez a háztartásokban.

Ha mindezeket végig gondoljuk, azt kell mondanunk, hogy mégis csak módot kellene találni — állam és társadalom összefogó erejének — arra, hogy mindennapi kenyere mellett annyira szükséges mindennapi vizünk ellátását biztosító kúttelepítő munka valamivel gyorsabb tempóban haladjon. Hisszük, hogy megtalálják rövidesen a módot arra, hogy a magyar kenyér mellett minden magyar számára egészséges, jó, életet tápláló és üdítő ivóvíz is rendelkezésre álljon.

Püspöki látogatás városunkban.

F. hó 2-án és 3-án magas vendége volt Szilágysomlyónak. Híveinek meglátogatására érkezett ide *Vásárhelyi* János erdélyi református püspök. Szombaton délután 5 óra tájban már szép számmal gyülekeztek a hívek, hogy tanui lehessenek a lélekemelő fogadtatásnak, illetve hogy belekapcsolódjanak ök is a ref. egyház-község ünneplési körébe.

Ezalatt azonban az ég beborult és nehéz, ólomszárnyu fellegek gyűltek fölénk. Ködbeborult valósággal a Magura orma, mintha el akart volna zárkózni a szép manifesztáció elől, de csakhamar fölemelkedve, szétszórt a felhők palástja, jelezve ezzel hogy közeledik immár, akit oly régen várt a gyülekezet szeretete.

Valóban feltűnik a gépkocsi és lelkes éljenzés fogadja a kiszálló Főpásztort, kíséretével együtt.

Dr. Udvari József polgármester, az egyház-község főgondnoka lép elébe és a város lakosságának szerető üdvözlésével köszönti őt. Visszazáró köszöntő beszédében az elmúlt 22 esztendő küzdelmeire, amikor csak a hit adott vigaszt a szenvedő magyarságnak. Ezalatt pedig, mintha csak a felhő is hallani akarná az üdvözlő szavakat, amelyekbe beleöntötte a szónok lelkének hitét és izzó hazaszeretét, még alacsonyabba ereszkedik, de visszafogja páratelt terheit és csak akkor enged meg felhőszemeinek gyönyörű könnyharmatát, amikor az egyház-község szelidlelkű esperese köszönti nyájának Főpapját, és amikor az ő szemeiben is ott ragyog a boldog felszabadulás öröme fölött érzett csepp, amely megtörik szívének napsugarától, mint a szivárvány, összekötve vele híveinek ragaszkodó szeretetét Püspöke iránt.

Ezután következett az a magasvonalu templomi ünnepség, amely méltó keretet font a látogatás magas szociális célja köré. *Vadon* Andor sarmasági lelkes imája után *Tavaszi* Sándor egyh. ker. főjegyző beszélt, hogy miképpen állhat a hívő református ember a mai vészterhes időben a forrón szeretett haza szolgálatába?

Beszédében rámutatott arra, hogy nemcsak azért, vagyunk magyarok, mert annak születünk és nemcsak azért, mert magyarul beszélünk, mert magyar a nemzetiségünk, hanem azért, mert ezekkel sulyos feladatot is ró ránk a szent kötelesség, amely a lelki életből meríti alappilléreit és az ebből kinövő oszlopoknak kell fenn-tartani a haza drága boltivezeteit.

Utána *Rácz* Mariska szavalt *Varga* Gyuláné: Halál vagy élet c. költeményét, a hallgatóság lebilincselő áhitata között.

Ezután pedig a Dalárda férfi-négyese, *Szabó* János, *Papp* Lajos, *Acsádi* Elek és *Nagy* István énekelte el a jelenlevő *Kádár* Géza generalis direktor: Te vagy napvilágunk c. szerzeményét *Fügedi* Péter karnagy feldolgozásában és vezényletével.

A következő számban ifj. *Fodor* Béla lelkes szavalt vallásos költeményt mélységes át-érzéssel, szinte csodálatos művészettel. Legvé-gén a Főpásztor imádkozott és áldását kérte híveire.

Másnap, vasárnap 10 órakor kezdődött az istentisztelet. *Vadon* Andor bibliaolvasásával és imájával kezdődött, amely között *Józsa* Ferenc énekelte el: Isten Te vagy hazánk öre c. hazafias magán-énekét orgonakisérettel. *Józsa* Ferenc némes baritonja szépen érvényesült és mély áhitatot keltett a hallgatóságban, majd a Dalárda énekelte: A gályarabok énekét.

Utána *Vásárhelyi* János püspök beszéde következett. Nagyhatású beszédében az elmúlt évtizedekről szólt, amelyekben a templom és az iskola volt az a két hely, ahol erőt meríthetett a lélek az elnyomatás küzdelmei köze-pette. Ez alatt az idő alatt sokszor gondolt fő-pásztori szívének minden szeretetével, de ag-godalmaival is, a szilágysági hívekre. Hálát ad a Gondviselőnek kegyelmeiért, aki megőrizte minket és hogy most újra szabad magyar lé-lekkel szállhat trónusa elé a mi imádságunk. Beszédében szólt még az összetartásról, sze-retetről, egymás megbecsüléséről és a felekezeti

békéről. Az istentisztelet után különböző előadások következtek időszerű ref. gondolatokról és kérdésekről.

A közebeddel azután le is záródott az ünnepély, a Püspök ur tovább folytatta körutját Tasnád felé.

A ref. hívek lelkében bizonyára mély nyomokat hagy sokáig e püspöki látogatás és lelki kincseket, amelyeket itt hagyott, mindenki szeretettel őrzi meg szívében.

Az ő főpásztori fáradozása pedig akkor lenne valóban értékes és megfizetve neki, ha azok a magvak, amelyeket itt elvetett hívei lelki talajában, méltó gyümölcsöt teremne az összetartás, a szeretet, az egymás megbecsülése, de nem utolsó sorban a felekezeti béke ágain és elmondott beszédét sokáig visszhangzanak a Szilágyság tájai és éppen itt virágoznék ki legszebben Szilágysomlyón, a Magura Koronáján.

Fügedi Péter.

A háztulajdonos saját céljaira csak akkor mondhatja fel, ha igazolja, hogy a lakásra kivételesen szüksége van.

Zsidó kereskedő bérlő felmondható, új üzletet csak külön engedéllyel bérelhet.

Keresztény bérlőnek csak egészen kivételes esetben lehet felmondani.

A háborúval kapcsolatos rendkívüli viszonyok következtében a lakás és egyéb helyiségek bérletét már több rendelettel szabályozták. Ezeket a rendeleteket egységes szervezetbe foglalja és új intézkedésekkel egészíti ki a hivatalos lap közeli számában megjelenő rendelet. Ez fenntartja és több tekintetben kiépitja a bérlők védelmére hozott eddigi jogszabályokat és általános szabályként újra kimondja, hogy sem bért emelni, sem lakást felmondani nem lehet.

A módosító, illetve kiegészítő lényegesebb rendelkezések a következők: A háztulajdonos eddigi korlátozás nélkül felmondhatta a lakást, ha abba maga, vagy leszármazottja akart beköltözni. Ezt a rendelkezést az új rendelet megváltoztatja.

Ezentúl a háztulajdonos csak akkor mondhatja fel a lakást ily címen, ha hitelt érdemlően igazolja, hogy az illető lakásra méltánylást érdemlő okból szüksége van. A rendelet további intézkedései szerint nemcsak a bér, valamint a különdíjak esnek emelési tilalom alá, hanem a mellékszolgáltatások is.

A rendelet hatálybalépése után tehát ezeket sem lehet emelni. Közzolgálati alkalmazott bérlő részére a bérbeadó felmondás esetében akkor is köteles annak lakásáról gondoskodni, ha a közzolgálati alkalmazott nem szolgálati helyén lakik. Az állami hivatalok és intézmények elhelyezésére szolgáló helyiség bérletének felmondása kiterjed minden állami bérletre, a visszatért erdélyi területekre is. Felmondási lehetőség nyílik, ha a bérlőnek több bérelt lakása van.

Négyszobás lakásra nem vonatkozik a felmondási korlátozás.

Kivételnek a felmondást korlátozó rendelkezések hatálya alól az olyan lakások, amelyekben négynél több lakószoba van, kivéve ha a lakásban egynél több család, vagy több önálló keresettel bíró nagykorú személy lakik és egyikükre sem esik négy szobánál több. A hivatásos katonatisztek lakásbérletére vonatkozó különleges jogszabályok egyes vidéki helyekre is kiterjednek.

A lakásforgalom merevségének enyhítése céljából a bérlők egymás közti lakáscseréje lehetővé válik. A lakás céljára szolgáló helyiségnek más célra fordításához hatósági engedély szükséges.

Igen nagyjelentőségű intézkedéseket tartalmaz a rendelet az üzlethelyiségek bérletére vonatkozóan.

Keresztény üzletbérletet sem lehet felmondani.

Ezek szerint üzlet, vagy üzem céljára szolgáló helyiség bérletét, ideértve a gyógyszerár, színház, mozgófényképszínház, szórakozó helyiség bérletét is, a bérbeadó nem zsidó bérlővel szemben csak egészen kivételes esetekben mondhat fel, sőt a már közölt felmondások is hatályukat veszítik, ha a felmondási idő augusztus 1-én még nem járt le és a bérlő nyolc nap alatt nyilatkozik, hogy a bérletet fenn akarja tartani. A nem zsidó bérlő által határozott időtartamra kötött bérleti szerződés is a jövőben határozatlan időre meghosszabbodik, ha a bérlő erre irányuló szándékkal legalább három hónappal a szerződés lejártá előtt kinyilvánítja.

Zsidó csak külön engedéllyel bérelhet üzletet.

Ezzel szemben zsidó által bérelt üzlet, vagy üzemhelyiséget a jövőben is korlátozás nélkül fel lehet mondani, sőt zsidó új üzlethelyiséget a jövőben csak az iparhatóság engedélyével vehet bérbe, vagy használatba.

A továbbiakban a rendelet biztosítja a bérbeadó számára azt a jogot, hogy negyedévi felmondással az üzlet, vagy üzemhelyiség bérletét abban az esetben, ha a bérlőnek iparjogositványa vagy engedélye megszűnt, vagy ha üzletét, üzemét három hónapon át nem gyakorolta. A kizárólagos dohányrusitási, valamint korlátozott, vagy korlátlan italmérési engedély megszűnése esetében akkor is fel lehet mondani az üzlethelyiséget, ha a volt engedélyesnek egyéb iparjogositványa nem szűnt meg. Amennyiben a felsorolt esetekben a bérbeadó nem hajlandó a bérletet felmondani, a hatóság felszólíthatja őt arra, hogy a bérletet mondja fel és a helyiséget a felszólításban meghatározott személynek adja bérbe.

Ha a bérbeadó a felhívásnak nem engedelmeskedik, a hatóság igénybeveszi a helyiséget és meghatározott személynek kiadja. Ugyancsak elrendelheti a hatóság olyan helyiségek bérbeadását, illetve igénybevételét is, amelyek üzleti, vagy üzemi célra alkalmasak, de amelyeket a tulajdonos nem hajlandó bérbeadni. A rendelet végül felhatalmazza a belügyminisztert, hogy az általa megállapított olyan városokban, amelyekben nagy a lakáshiány, elrendelhesse a lakás céljára alkalmas, de nem lakott helyiségek bérbeadását, illetve igénybevételét.

Kormányintézkedést kér az Erdélyi Párt a felekezeti iskolák és a szórványkérdés ügyében.

Az Erdélyi Párt elnöksége a közeli napokban rendkívül fontos a visszacsatolt területek magyarságát igen közelről érintő kérdésekben szándékozik felkeresni *Bárdossy László* miniszterelnököt és *Hóman Bálint* vallás és közoktatásügyi minisztert, hogy személyes előterjesztés alakjában is nyomatékosan kérje a felekezeti magyar iskolák ügyében, továbbá a szórványok kérdésében a kormány megnyugtató intézkedését.

Mindkét ügygel az Erdélyi Pártnak több szakértekezlete foglalkozott, melyeken maga *gróf Teleki Béla* országos elnök elnökölt s ő vállalta a kormány tagjaival is a szükséges intézkedések megbeszélését.

Az Erdélyi Párt e kérdésekben több megyei tagozat vezetőségének, továbbá a három keresztény egyház illetékes képviselőinek véleményét is kikérte, úgy, hogy módjában áll mindenre kiterjedő figyelemmel megfelelő megoldást ajánlani a kormányzatnak, amelynek megértő jóindulatáról meg van győződve.

Az Erdélyi Párt vezetősége a miniszterelnöknél, az iparügyi miniszternél és az igazságügyi miniszternél egyidejűleg sürgetni fogja a munkaügyi felügyelőségek felállítását és komoly hatáskörét biztosító kormányrendelet mielőbbi kibocsátását is, amire nézve tudvalevően a kormány ismételt ígéreteket tett.

Kibővítik a somlyói kórházat.

A magyar munka hősköltevénye.

A szilágysomlyói kórház mögött változatos mult áll. Hosszu ideig egy előkelő szilágysomlyói uricsalád tulajdona és otthona volt — sokan nevezik még ma is „Simay kastélynak”. A változó idők forogtagában a kastély uri csöndje is megváltozott. Megvásárolván a megye a főszolgabírói hivatal helyisége lett, pár év múlva a csendőrség ütött tanyát benne s ezután kórház lett belőle.

Most már nem ijesztgető „mumus” többé a somlyói kórház. *Dr. Mártonffy István*, a pár-hét előtt kinevezett igazgató-főorvos, valóságos csodát művelt. Ez a messze földön ismert és rajongásig szeretett kiváló orvos nemcsak vezetője ősz óta a kórháznak, hanem ujjáteremtője is. Hálás lehet érte mindenki.

Nehéz munka.

Mint ismeretes, a somlyói kórházat a bevonulás előtti napokban úgy kirabolták, hogy csak a kopasz falak maradtak. A bevonuló magyar hadsereg gyengélkedő, beteg katonáit kórház helyett magánházaknál (igy *dr. Mártonffyék*nél is) ápolták.

Ez adta az ötletet a nemesszövület, mindenkinek segíteni akaró *Mártonffy* doktornénak, hogy egy szükségkórházat állítsanak fel.

Lehoczky ezredes, városparancsnok engedélye alapján társadalmi alapon varázslódott elő a mai szépen felszerelt kórház pár hónap előtti „őse” a 25 ágyas katonakórház, amely pár hét múlva járványkórház lett, s ennek köszönhető, hogy sikerült megfékezni az őszi nagy tifuszjárványt. A Nőegyletek tagjai Szilágysomlyón rendeztek gyűjtést, a falvakhoz pedig felhívást intéztek a vezetők, hogy járuljanak ők is ahhoz, hogy Szilágysomlyón mielőbb kórház legyen.

Tizenkét község küldte el adományát *dr. Mártonffynénak*, aki az egész akció lelke volt. Pénz, de főként természetbeni adománnyal — (vászonneműek, sőt edények is) — járultak a szép célhoz. *Mártonffyék* lakása abban az időben egy nagy varrodához hasonlított. Egész nap szabták, varrták a kórházi fehérneműt, ágyneműt, párnákat tömtek. A kórházban is lázas munka folyt. Iparosok, takarítóasszonyok önzetlenül, ingyen dolgoztak, igaz, hogy a nagyszerű *Mártonffyné* is épp úgy kivette részét minden munkából s ez a jó példa hatott környezetére, még nagyobb buzgóságra serkentve mindenkit. *Nehéz munka volt, de szép!* Hősköltevénye a magyar önfeláldozásnak a női szív kiapadhatatlan jóságának, s az igazi orvos életeket mentő gondosságának.

Bővül a kórház.

A katonaságon kívül azután az állam is gondjaiba vette a szilágysomlyói kórházat. Berendezési tárgyakra, apró tatarozásokra, már eddig százezer pengőt költöttek.

A közeli napokban pedig máris hozzáfognak — a bőkezű miniszterium utasítása alapján — az építkezésekhez, a kórház kibővítéséhez. Három részből fog állni az építkezési munka. Legelőször a konyhát alakítják át, aztán kibővítik a belgyógyászatot. Ezt a kettőt *dr. Mártonffy* igazgató-főorvos még tavaly készített terve alapján hajtják végre. A sebészet építési tervét azonban nagyon szegényesnek ítélték a minisztériumban s azt új terv szerint sokkal nagyobb szabásu alapon valósítják meg.

A sebészet fellállításához körülbelül szeptemberben fognak hozzá, a „Simay féle” házhoz még egyszerű olyan terjedelmű részt építenek s úgy számítják, hogy még az évben tető alá is kerül.

A kórház megnagyobbításának ügyében itt járt a napokban az iparügyi minisztériumból egy építésmérnök (miniszteri tanácsosok) a Belügyminisztériumból pedig a kórházépítési osztály titkára.

Erdélyi kórházak felállítására huszonnégy millió van megszavazva. Hála *Báró Braunecker Antal* képviselő közbenjárásának,

Szilágysomlyó kórházépítési terve a legelső helyre került a költségvetésben s áldozatot nem kímélva egy olyan tökéletesen felszerelt, nagyszerűen kiépített kórház lesz városunkban, amely felveheti a versenyt a fővárosi kórházakkal is. Mert amint báró Braunecker illetékes helyen megjegyezte: *a vidéki ember élete és egészsége is fontos és a vidéki ember is megérdemli, hogy balkáni kórház helyett a modern orvostudomány minden felkészültségével épp úgy segítségére legyenek, mint ahogy a nagyvárosi klinikák és drága magánszanatóriumok betegeit gondozzák.*

Négy orvos lesz.

Az orvosi teendőket jelenleg dr. Mártonffy igazgató-főorvos egyedül látja el. Oly pontosan, oly lelkiismeretesen, hogy azok, akik magánpraxisát is ismerik, csodálkozva kérdezik: ilyen emberfeletti megterhelés mellett mikor jut ideje a pihenésre és arra, hogy önmagával is foglalkozzon.

Nehéz és szélesskálajú munkájában azonban nemsokára segítőtársai lesznek. A sebész-főorvost máris kinevezte a miniszterium. Büszkék lehetünk arra, hogy a sebész-főorvosunk egy nagy tudású ismert sebész, dr. Moravetz István, a Rókus kórház híres sebésze, egyetemi tanársegéd. Volt is lent Somlyón, az esküt le is tette, de addig, míg a sebészet kibővítési terve megvalósul, egyik erdélyi kórházba ment helyettesíteni.

A két főorvoson kívül két alorvos is lesz. Ezek egyelőre még nincsenek kinevezve. Az ápoló személyzet taglétszáma is szaporodni fog. Most négyen vannak: Házi Róza, Domokos Julia, Ferencsik Margit és Nagy Györgyné. Kötelességtudó és kedves ápolónők.

Nemsokára tehát új fejezet elé ér a szilágysomlyói kórház: egy kényelmes, kellemes, tökéletesen felszerelt, fővárosi magánszanatóriumhoz hasonló lesz.

„Magyar gyermekeknek magyar nevet adjatok“.

Ezzel a címmel egy röpirat jelent meg, amelyet Nagy Sándor Kászon-Debrecenből elküldött minden magyarnyelvű egyháznak és anyakönyvi hivatalnak.

A röpiratban tetemre hívják minden édesanya lelkiismeretét, történelmi felelősségérzetét, kötelességtudatát és mindez igaz magyar lelkét, vallásfelekezeti különbség nélkül. Azt követelik, hogy ne csak lélekben, hanem nevében legyünk magyarok és ne csak a vezeték nevünk legyen magyar, hanem minden ezután születendő magyar fiúnak és leánynak egyaránt, idegen nyelvekre lefordíthatatlan és magyar nevet adjanak.

Gáborjáni Szabó Mihály és Szabolcs 2000 ösi magyar nevet állított össze és megállapítják azt is, hogy a róm. kath. naptárban csak 11 magyar név, a helvét protestáns naptárban pedig 43 magyar név található.

Összeállították a nevek és névnapok jegyzékét is és e szerint az évnek majdnem minden napjára jutna megfelelő magyar név.

Termeljünk méznádat.

Érdekes új fajta és rendkívül hasznos növény termesztési lehetőségeire hívta fel a figyelmet egy magánkezdeményezés. A méznád termesztésére. Az erdélyi gazdák is megpróbálkozhatnak e rendkívül hasznos növény termesztésével, amellyel az anyaországban kétezer gazda foglalkozik. A nádtermelés a hivatalos körök figyelmét is magára vonta és nagyarányú akció készült a méznád ismertetése és terjesztése érdekében.

A méznád a leghasznosabb növények egyike. Mindenütt megterem, ahol a kukorica beéri. (Tehát Erdélyben is!) A leveleiből és szárából sajtolják ki a mézet és a visszamaradt anyagot pogácsának gyurva állattakarmányozás céljára lehet felhasználni.

A nádból sajtolt méz nemcsak a mézet pótolhatja, hanem zsemle készítéshez, süteményhez és befőzéshez is kiválóan alkalmas. Azonkívül pedig kiváló rumot lehet nádmézből főzni.

FIGYELŐ.

Asszonyok a címek ellen.

A Mone legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy az egymásközi érintkezésben nem használja többet a kegyelmes, méltóságos, stb. címet, hanem csak az állásnak megfelelő hivatali címzéseket. Az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga felvidéki osztálya felhívást adott ki a címek ellen. A felhívás szerint a Liga szellemével és a magyar népi gondolattal ellenkezik az, hogy egyik magyar a másikat megalázkodva méltóságos vagy nagyságos uramnak szólítsa. A Liga külön felkéri a magyar asszonyokat, hogy a maguk körében szintén szoktassák le az embereket a mai világban idejét múlt címzésekről. Helyes, ha a Liga először a nőkhöz fordul. Abban, hogy ez a betegség ennyire elterjedt nálunk, nemcsak a hű férfiaknak, hanem a hű asszonyoknak is részük van. Sok középosztálybeli nagyságos asszony, amikor eléri negyvenedik évét, nyugtalankodni kezd: mi az, én még nem vagyok méltóságos asszony? Egyre jobban hatámba keríti a magasabb címzés iránti vágy. Gyötröni kezdi férjét: Mondd, te már sohasem jutsz be az V. fizetési osztályba? Ha szabad pályán működik, arról beszél, hogy ez és az ura már kormányfőtandósos lett, látod.

Sokszor érzi az ember, hogy tulajdonképpen már nincs is értéke ennek a címnek. A régi magyar élet nem ismerte a címekorságot. Az erdélyi fejedelem „nagyságos” volt, egyébként pedig a nemzeti, a vitéz, a tekintetes uram járta. A kiegyezés után jött divatba a nagyméltóságú, kegyelmes, méltóságos, stb. címzés. A tegezés szokása, mint dzsentri körökben való befogadás egyik külső jele, tulajdonképpen a közös hadseregből került hozzánk. A régi magyar élet is szerette, ha az emberek megtisztelték egymást bármily hihetetlennek látszik is ez, még a rendi osztálytagozódás idején sem osztották úgy meg a társadalmat, mint a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméinek ugynevezett diadala után, a hatvanhetes liberális korszakban. Ha nagy népek, konzervatív erővel tele társadalmak vezető embereik megszólítását eltudják intézni egy egyszerű „Uram”-mal, ha, mint az új világban láthatjuk, püspököket egyszerűen úgy szólítanak meg, hogy „kedves püspök”, akkor nálunk sem jog kiveszni a tekintélytisztelet, ha a cifra címeket elhagyjuk. Vagy talán annyi időnk van a felesleges fegyegésre, talán annyira rédőrünk, talán nekünk nincsenek nagy munkafeladataink? A magyar asszony járjon elől a címek elleni harcban, mert amíg a nő követeli a címet, mit csináljon szegény férfi.

HIREK

Felelős szerkesztő és kiadó:
Lázár Géza

Főmunkatárs:
Somlyói Eller Gizella

— Nagy készülődés folyik a fővárosban a szentistvánnapi ünnepségekre, amelyeket ismét több magyar és nagyobb ország ünnepe, mint az elmúlt esztendőben. Minden kényszerű vasuti korlátozás ellenére is megjelenik ilyenkor Budapesten a magyar vidék, hogy megismerkedjék a magyar főváros szépségeivel, kulturintézményeivel, magánívó gyógyító fürdőivel és mindazzal, amit közel 15 millió lakosának nyújtani tud az ország milliós fővárosa. Ha nem is lesz tüzi-játék, a lelkekben ott világít majd az első magyar király soha el nem homályosuló emléke és a szeretet, az a ragaszkodás, amelyet kell, hogy minden magyar érezzen az ország szíve, fő- és székvárosa iránt.

— Munkásbaleset. Most javíttatja a város a tulajdonát képező sarokházat a piacon. E hó 5-én délután egy meszes szekér fordult be az udvarra. A löcs beleakadt a javítási munkát végző kőművesek álványába, amely megingott és az álványon dolgozó két kőműves lezúbant a földre. Bukovenszky József kőműves oly szerencsétlenül esett le, hogy eltört a lába, György József, a másik kőműves kisebb sérüléseket kapott. Bukovenszky Józsefet azonnal beszállították a szilágysomlyói kórházba.

Kisérje ki munkahelyére a Diana - sósorszesz

mert egy rend helyett kettőt vág, aki végtagjait a munka megkezdése előtt bedörzsöli a valódi

DIANA

sósorszesz

néhány felfrissítő, hűsítő, erősítő cseppjével.

eredeti üveg 120 P.
próbai üveg 70 f.

— Veszettkutyá garázdálkodott a somlyói szőlőkben. Özv. Milicer Józsefné szőlőjében a vincellér kutyája megmarta a vincellér feleségét s két kicsi gyermekét. A veszettgyanus állat a szomszéd szőlőhegyen egy kilenc éves kisiut is megmarta és több állatot. A kutyát agyonlőtték, a megmarta embereket pedig beszállították a kolozsvári Pasteur intézetbe.

ÉRTESÍTÉS.

A rk. leányiskola igazgatósága értesíti az érdekelt szülőket, hogy a polgári iskola I. osztályába olyan növendékek is iratkozhatnak be rendes tanulóknak, akik tanulmányaikat gimnáziumban akarják folytatni. Ugyanis a latin nyelvet mint rendkívüli tárgyat tanulhatják arra képesített tanárnőinktől és gondoskodás történik arról, hogy főigazgatói engedéllyel a tanév végén le is vizsgázhatnak belőle.

Igazgatóság.

Hirdessen a „Szilágysomlyó”-ban!

Innen-onnan.

Valamikor a lapokban az „Innen-onnan” rovatban irták meg azokat a dolgokat, amelyek másutt nem igen jöhettek. Volt ebben a rovatban sok képtelen hír, például hogy egy Bleriot nevű ember valami furcsa masinával felszállt a levegőbe, aztán később az, hogy a németek olyan ágyut találtak fel, amely már tíz kilométerre is beállítható s még ehhez hasonló csodák fordultak elő, az „Innen-onnan”ban.

Most én is csevegni akarok. Innen is. Onnan is. Ez a két alábbi eset már nagyon is belevág a mi modern életünkbe, nem úgy, mint valamikor a Bleriot gépe, amelyet illő borzalommal táltak fel az olvasóknak.

Egy párisi közlemény beszámol arról az ittrekedt gazdag amerikai urról, akinek nemrég Párisban meghalt a mamája. Illő fiu-gyászszal elsíratta és a XX-ik századhoz illően a tetemet nem az anyaföldnek, hanem a krematóriumnak adta át. A legfinomabb urnát választotta ki, amely koporsó helyett őrizze a halott földi maradványait. És itt jön a tragédia. A Krematórium alkalmazottja magához vette a hamvakat tartalmazó urnát, hogy elszállítsa azt a gyászoló fiuhoz. De ügyetlenül leejtette az urnát, amely eltört s a drága hamvak összevegyültek a föld porával. A szolga kétségbeesetten és tanácstalanul állt, mit csináljon... az enyészet teljes volt... Az amerikai ur most ezer frankot követelt az eltört urnáért és százezer frankot a fiu fájdalom díjául, amely édesanyja hamvainak elvesztésével érte. Páris városa úgy látszik nem tudja átérzeni az amerikai ur veszteségeit, mert nem fizetett. Erre az amerikai ur beperelte a várost és mindenki kíváncsian várja az ítéletet.

Nálunk, ahol még nem általános divat a halotthamvasztás, talán kegyeletisértőnek tűnik ez az eset. Talán meg sem értjük a modern amerikai ur modern fájalmát.

Ez volt a történet Innen. Most egy másik történetet mesélek el. Onnan. Ez az Onnan Bécs városa. Egy kicsit sikamlós az ügy, de mindenestre jellemző, hogy kérem szépen mennyire halad a világ: Egy bécsi kereskedőnek üzleti utra kellett mennie. A tárgyalások elnyúltak s ezért táviratozott feleségének, hogy még két napig marad. A távirattal majdnem egyidőben azonban váratlanul betoppant a férj is... nagy meglepetés... zokogások... pofozkodások... kimagyarázkodások után a férj a legjobb barátjával aláíratott egy kötelezvényt, hogy felesége önagságát a válás kimondása után késelem nélkül oltárhoz vezeti.

A házasságtörő asszonyka zokogva, ő nem önmagát, hanem ezt a modern világot, amely az asszonyok vesztére olyan technikai vívmányokat produkált, mint a repülőgép, amelyen a férj két óra alatt otthon teremhet. Ez az első eset, hogy a repülőgép az oka egy „boldog” házasság felbomlásának.

De mi lesz akkor, ha a repülés már olyan általános lesz, mint teszem fel az autózás? Ha a feleségek váratlanul meglátogatják férjeiket üzleti körutjukon. Mennyi bonyodalom származhat ebből!

Ime két történet Innen-Onnan, amelynél kifejezőbben mi sem jellemezheti, hogy hiába minden, mégis csak modern világ ez a XX-ik század.

UJ keresztény magyar

fűszerüzlet nyílt

augusztus 1-én

Nagy Imre tér 7. szám alatt,
(Veréczy-féle mézártszék helyén.)

Szives pártfogást kér:
Szakács Józsefné.

6-3

Finom
a gyümölcsrel diriztett
Dr. Ötke
krémporból
készült
krém

Tapláló · Izletes · Egészséges

IDŐSZERŰ ÉS BEFŐZŐ RECEPKÖNYVET KIVÁNSÁGRA INGYEN KÜLD
DR. ÖTKE R. A. BUDAPEST, VIII., GONTI-UTCA 25. SZÁM

— Lukács Pál hollywoodi tudósítása, a legszebb alaku nőről, Kovách Aladár cikke „Találkozás a szereppel”, Némth Mária a Margitszigeten, Csató Kálmán nem szakít a színházzal — a Színházi Magazin új számának érdekességei. Az előkelő társaság és a művészvilág nyaralásáról fürdőlevelek számolnak be Hévizről, Szovatáról. Siófokról Felek Kamill, Lillafüredről Orbók Attila ír fürdőlevelet. A Színházi Magazin tánciskolája bemutatja az új táncot a mexicói tangót. Az 1000 Pengős Strandmihova-verseny harmadik fordulója, őszi divat, vicclap, vidám egyfelvonásosok, novella és a Kis Magazin egészsítki a kitéző színházi hetilapot.

Értesítés!

A Magyar Gabona Kereskedelmi R. T. budapesti cég, mint a „Hombár” főbizománnyosától megbizattam, hogy a szilágyosomlyói és krasznai járás területén a gazdaközönség gabonafeleslegének felvásárlására. Midőn ezen körülményt a t. gazdaközönség tudomására hozom, egyben kérem szives pártfogásukat.

Veszek minden mezőgazdasági terményt kicsinyben és nagyban.

Üzlethelyiségem és raktáram Frankovits Sándor úr piactéri épületében van.

Szabó István,

mint a „Hombár” albizománnyosa és terménykereskedő.

KERESZTÉLY

hirneves zongoraterme

BUDAPEST

Vilmos császár út 66.

Legjobb zongorák legolcsóbban, részletre is.

Csalódás sohasem érheti.

Veszünk

bármilyen mennyiségben:

nyirfavessző, nyirfarúd, műfa,
talicska, kocsikerék és zsákot.

Arajánlat és mennyiség:

„MAOR”
faipari és gazdasági felszereléseket
értékesítő Kft.

DEBRECEN,
Nyugati u. 36.

Meghívó.

A Salajana Bank R. T. szilágyosomlyói pénzügyintézet ez uton hívja meg részvényeseit 1941. évi augusztus hó 24-én d. u. 3 órakor intézeti székházában tartandó

közgyűlésére,

melynek tárgysorozata a következő:

1. A közgyűlés vezetőségének kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése és az 1940. üzletév mérlegének bemutatása.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentésének megadása.
4. A megüresedett igazgatósági és felügyelőbizottsági tagságok betöltése.
5. Az alapszabályok megváltoztatása.
6. Esetleges indítványok.

Amennyiben a fent megjelölt napon a részvényesek nem jelennek meg megfelelő számban, úgy az alapszabályok 32. szakasza értelmében a közgyűlés más meghirdetés nélkül 1941. évi szeptember hó 13-án d. u. 3 órakor tekintet nélkül a megjelenő részvényesek számára fog megtartatni.

Szilágyosomlyó, 1941. július 5.

Az Igazgatóság.

Mérleg.

Vagyon: Pénztárkészlet 14.668.90. Pénzügyintézetnél fennálló követelések 127.233.37. Értékpapírok 14.752.17. Váltótárca 237.802.04. Adósok 61.958.17. Konverziós adósok 733.762.02. Konverziós veszteségek 18.602.77. Érdekeltségek 13.333.33. Ingatlanok 188.292.08. Berendezés és felszerelés 8.000. Különféle tartozó számlák 31.007.91. Előző évi veszteségek 9.814.34. Egyenleg mint veszteség 9.733.21.

Összesen: 1.468.960.31.

Teher: Alaptőke 600.000. Tőketartalék 72.020.93. Rendes tart. 500. Nyugdíjalap 16.711.66. Könyvbetétek 90.063.10. Folyószámlabetétek 48.543.42. Vizontleszámított váltók 203.285.47. Konverziós vizontleszámított váltók 92.717.79. Egyéb hitelezők 32.851.27. Elfogadványok 312.266.67. Összesen: 1.468.960.31.

Eredményszámla.

Veszteség: Illetmények 18.669.95. Üzleti költségek 15.955.17. Adók 7.736.35. Fizetett kamatok 7.027.56. Összesen: 49.389.03. Nyereség: Kamatjövedelem 30.202.99. Jutalékok 6.283.09. Különféle jövedelmek 3.169.74. — Egyenleg mint veszteség 9.733.21. Összesen: 49.389.03.

A felügyelőbizottság.

Különbejárati

butorozott szoba
azonnal kiadó.

2-2

Magura utca 5. sz.